

Антон БОРИС

Святість життя, як постійний пошук Бога, Його волі, як вдячність за любов, яку Він показав на хресті, починається з бажання наслідувати свого Спасителя та Його любові. Історія нашої Церкви складається з різних подій. Як відомо, історію творить людина. Саме її вчинки визначають вектор історичного розвитку. Про життя людей, котрі змінювали цей вектор у напрямку до Бога, відомо майже все від моменту їх народження аж до смерті. Їхнє життя сповнене чеснотами, які ми прагнемо наслідувати. Особливо захоплює любов до Бога, своєї Батьківщини, інших людей. Саме завдяки цій любові, вони не боялись віддати задля блага народу навіть власне життя. Безсумнівно, життя таких людей варте наслідування, хоч, здебільшого, те, що вони зробили для Батьківщини й Церкви, – було ціною власної крові. Свята Церква проголошує їх святыми, або мучениками. Одними із таких святих людей були покровителі Дрогобицької семінарії – священномученики Северіян, Яким та Віталій. Вони були ревними священиками Української Греко-Католицької Церкви, вели активну душпастирську працю та загинули від рук більшовицької влади у м. Дрогобичі. У червні 2001 р., під час свого паломництва в Україну, Святіший Отець папа Іван Павло II проголосив їх блаженними. 2011 рік у Самбірсько-Дрогобицькій єпархії проголошено на їхню честь, тому мова йтиме про те, чого можемо повчитись з їхнього святого життя.

Вдивляючись у святі постаті Северіяна, Якіма та Віталія, кожен має змогу замислитись над власною святістю. Дехто скаже, що це не для нього! Або, що святість є неможливою у сьогоденні (таким можна сказати: все можливо для тих, хто вірує). Можна почути думку, що святість є непотрібною, позаяк вона не підлягає вимогам сучасного життя, і сьогодні так ніхто не живе. Інші ж святість відносять до окремої групи людей, наприклад, монахів або священиків.

Але святість стосується кожної людини, позаяк є її природним станом існування. Для того щоб підтвердити цю думку, звернімося до Святого Письма, де на перших сторінках знаходимо опис про створення людини (Бут. 1, 26-31). З цього уривку дізнаємося про те, що Бог створив людину, вдихнув у неї життя і поселив у раю. А якою була воля (бажання) Бога про людину? Відповідь знову ж таки у Святому Письмі: «Це ж саме воля Божа – святість ваша» (I Сол. 4, 3). В інших місцях Господь або називає святыми, або кличе до святості (див. Втор. 7, 6; Лев. 11, 44). Отож, говорячи про святість, можемо зробити перший підсумок. Бог створив кожну людину і кожну людину покликав до святості, тому й святість стосується кожної людини і є природним станом її існування. Також бачимо, що Господь оселив людину в раю, де вона мала зростати у святості через утвердження в добрі. Отже, Бог не створив людину відразу святою (досконалою), хоч створив її невинною (безгрішною), але такою, що через свободний вибір може святість досягнути. Це є її рух від образу Божого (старт) до подоби (фініш). Намагаймося завжди рости у святості і ніколи не зупинятися на досягнутому.

У своїй свободі людина не послухала Бога (згрішила) і не досягнула мети, яку перед нею поставив Господь – святість, подоба Божа. Натомість із гріхом вона принесла в життя тління, смерть. Тут можемо використати одне порівняння: мала дитина має вирости у дорослу людину. Подібно і Адам в раю, будучи, наче дитина, мав вирости в зрілого мужа, тобто стати святим (досягнути подоби Божу), але, впавши в гріх, не зреалізував такої можливості.

Із питанням святості пов'язане поняття гріха. Звернімо увагу на значення цього слова. З грецької – гріх (гамартія) – перекладається, як промах або невлучання в ціль. Отже, ціль, яку Бог поставив перед людиною, – святість. Вчиняючи гріх, людина проходить мимо цілі, тобто не стає святою, і так втрачає своє природне існування з Богом.

У ході наших роздумів варто поміркувати ще над одним питанням. Чи через гріх людина остаточно втратила можливість досягнути святості? Ні, така можливість залишилась, незважаючи на гріх прародичів. Про неї читаємо у Святому Письмі в уривку, який зветься «протоєвангелієм»: «Я покладу ворожнечу між тобою і жінкою і між твоїм потомством та її потомством. Воно розчавить тобі голову, а ти будеш намагатися ввіп'ястися йому в п'яту». (Бут. 3, 15). Для того щоб спасти людину і світ, Бог з любові посилає свого Сина, Котрий має звершити діло спасіння: «Бог бо так полюбив світ, що Сина свого Єдинородного дав, щоб кожен, хто вірує в нього, не загинув, а жив життям вічним. Бо не послав Бог у світ Сина світ засудити, лише ним – світ спасти». (Йо. 3,16-17). Христос власною смертю знищив смерть, яку вніс у світ Адам з згріхом. З воскресінням Христа смерть більше не панує, вона подолана. Отже, Христос знищив гріх і його наслідок – смерть, які були перешкодою людині на її шляху до святості. Тепер вона, завдячуючи Христовим страстям і воскресінню, може повернутися у свій природний спосіб життя, тобто до святості. Саме через любов Ісуса, яку Він виявив на хресті, ми знову можемо вільно, як Адам, спілкуватися з Богом. Отож, бачимо, що людина має можливість спастися, тобто досягнути святості. Варто поставити знак рівності між виразами «досягнути святості» (подобу Божу) та «спастися». У Христі людина отримує можливість спастися. Однак спасіння не є примусовим. Воно є даром, від якого людина може відмовитися, або його прийняти. Отож, спастися може кожен, але якщо забажає з вірою прийняти те, що на Голгофі для нас вчинив Христос. Отже, перед нами проста дорога до святості – відкинути гріх і прийняти дар спасіння.

Повернімося до трьох святих дрогобицької землі – Северіяна, Якіма та Віталія. Спогадуючи їхнє богоугодне життя, не можемо оминати стороною батьків наших священномучеників. Це вони виховали своїх синів в любові, побожності та страсі Божому. Саме у своїх домашніх церквах майбутні мученики пізнавали Бога в молитві та читанні Святого Письма. Вони народилися в час, коли державна влада всіма можливими способами намагалася заперечити існування Бога. Але в цій ситуації Северіян, Яким та Віталій почули голос Божий, який кликав їх у монастир. Вони вже з дитячих літ знали Того, Хто їх кликав, адже ще з дитинства пам'ятали слова Христа: «Не ви мене вибрали, а я вас вибрав» (Йо. 15, 16). Голос Спасителя привів їх у монашу спільноту, в якій вони зі ще більшою ревністю та запопадливістю продовжили наслідувати божественне життя Ісуса Христа. Через деякий час скалали вічні обіти та стали священниками. Життя в монастирі проходило в постійній молитві й пості, праці й вивченні Святого Письма. Вони

добре усвідомлювали те, що це не лише книга з моральною наукою, але й дорога до святості, спасіння. Тому кожен із них просвітив своє серце світлом Христового Євангелія. Сповнення науки Ісуса можна було побачити у їхньому житті в кожному кроці, який вони чинили. Так, з кожним роком вони все більше пізнавали Бога та Його невимовну любов, щоб привести до Нього інших людей. Кожен з них був людиною великого смирення: «...як хтось хотів би у вас бути великим, нехай буде вам слуга». (Мт. 20, 26). Вони мали велику любов до людей, яких їм довірив Бог. «Тепер же застаються: віра, надія, любов – цих трое; але найбільша з них любов». (I Кор. 13, 13). Були добрими проповідниками: «Бо коли я проповідую Євангелію, нема мені від того слави, бо це мій обов'язок; і горе мені, коли б я не проповідував Євангелії». (I Кор. 9, 16). Кожен з них був добрим порадиником, сповідником, цілителем душ, наставником молоді. Северіян, Яким та Віталій були богомудрими пастирями. Вони за прикладом Христа дбали про те, щоб жодна їм довірена душа не загинула. Однак Бог готував для своїх слуг ще один дар – мучеництво, який ієромонахи радо прийняли. Вони віддали своє життя, не вагаючись, адже наслідували Христа, котрий також помер за своїх друзів.

Можемо запитати: що повело їх на смерть? Відповідь лише одна – любов до Бога й свого народу. Своєю смертю мученики уподібнились до Христа і виконали Його слово: «Ніхто не спроможен любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає» (Йо. 15, 13). Отож, своїм мучеництвом вони не тільки дали приклад жертвенної любові, але й стали ісповідниками християнської віри перед безбожною владою. Акафіст, складений на честь блаженних Северіяна, Якіма та Віталія, називає їх зорями світлосяйними. Як Вифліємська зоря своїм світлом вказувала на Христа, так і мученики світлом свого богоугодного життя та мучеництвом вказали на Нього, просвітили пільму безбожного нечестя та утвердили у вірі всіх християн. Жодне улесливе слово чи погрози смерті не змогли відлучити їх від любові Христової, яку наші блаженні плекали ще з дитинства. Вони благословляли тих, хто їх злословив за словами Христа: «Любіть ворогів ваших, добро чиніте тим, які вас ненавидять, благословляйте тих, які вас проклинають, моліться за тих, що вас зневажають» (Лк. 6, 27-28). Отже, бачимо, що навіть перед погрозою смерті мученики далі прагнули сповнювати слова свого Господа. Так вони осоромили безбожних мучителів та показали, що не соромляться Євангелії, котра є «силою Божою на спасіння кожного, хто вірує». (Рим. 1, 16). Для священномучеників життям був Христос, «а смерть – прибуток». (Флп. 1, 21). Северіян, Яким та Віталій перемогли зло добром (пор. Рим. 12, 21).

Отже, перед нами життя трьох священномучеників, котрі прийняли дар спасіння, осягнули святість (подобу Божу). Можемо сказати за апостолом Павлом, що вони скінчили біг і віру зберегли (пор. II Тим. 4, 7). На прикладі їх життя бачимо і те, що осягнути святість є можливо, але тільки тоді, якщо захочемо за неї поборотись.

P.S. Питання до тебе, Людино: «Що обереш: дорогу життя, яка є спасінням, чи дорогу смерті?!» Можливість вибирати Господь дав тобі з великої любові до тебе, однак не перестає взивати: «Вибирай життя» (Втор. 30, 19-20).

Антон БОРИС. Чого можуть нас навчити блаженні Северіян, Яким та Віталій?// СЛОВО № 2 (46) 2011, с.13-15